

מראי מקומות- זבחים י"ח

פסולה וצריך לעשותה עוד פעם בבגדי כהונה, אלא דכ' דמלשון רש"י לא משמע כן, דכ' דלאו שפיר עבד, דמשמע דאין צריך לעשותה עוד פעם.

(ד) **מכאן לכהן הדיוט שלבש בגדי כהן גדול ועבד, עבודתו פסולה- ע' בחי' הגרי"ז בשם הגר"ח, דמה שכהן הדיוט שלובש בגדי כהן גדול נחשב יתור בגדים, אין הביאור דין הוא בעבודה, דכהן הדיוט יכול לעשות העבודה רק בד' בגדים. אלא הביאור הוא דכהן הדיוט הוא, ולכן אין זה לבישתו שנתנה לו התורה, ולו יצויר הי' מצב שבה הי' מותר הכהן הדיוט ללבוש בגדי כה"ג, גם הי' עבודתו כשרה בזה, אף דכהן הדיוט הוא, ועבודתו הוא עבודת כהן הדיוט, דהיתור בגדים הוא מחמת שאין לזה לבוש שלו. וע"ע באתון דאורייתא (כלל י"ט, ד"ה ודע דדבר) דכ' להסתפק בזה, האם כל ענין של בגדי כהונה הוא דבלא בגדי כהונה אינו כהן בכלל, וממילא העבודה פסולה, שלא נעשה ע"י כהן. או דלמא, גם העבודה מצד עצמותה צריכה הבגדים, וכמו שהבגדים הם מכשירי כהן, כן הם מכשירי עבודה.**

(ה) **עבודתו פסולה- כ' הרמב"ם (כלי המקדש י', ה') דכשם שמחוסר בגדים חייב מיתה, כן מיותר בגדים. ותמה עליו הכנסת הגדולה (יו"ד ח"ד, לשונות של הרמב"ם כאן), דהא בספר המצוות לא כ' הרמב"ם כן, וגם בסוגיא דסנהדרין לא משמע דחייב מיתה אלא מחוסר בגדים. ולכן כ' הכנה"ג דט"ס הוא, ולא כ' הרמב"ם מעולם דיתור בגדים חייב מיתה. אולם הקרית ספר נקט דהרמב"ם ס"ל דגם ביתור בגדים חייב מיתה, וכ' דהטעם הוא דכתי' וערכו בני אהרן הכהנים, דקאי אבני אהרן, דהיינו דהם צריכים להיות בכהונם, בראויים להם, ואם אינם לובשים מה שראויים להם, משמע דזהו ג"כ הוי כמחוסר בגדים, שיש חסרון בכהונה שבו, ושפיר חייב מיתה.**

(א) **אי מהתם, ה"א ה"מ עבודה דזר חייב עליה מיתה, וכו'- כ' רש"י דכל חיובי מיתות בפסולי עבודה מזרות גמרי', ואין בהם חיוב מיתה אלא בעבודה תמה. וע' במרומי שדה דכ' דרש"י סותר את עצמו, דלקמן (קיב:) משמע דרק אזהרות זרות ושימוש בטומאה צריכין עבודה תמה, אבל שאר פסולים חייבים על הכל. וכ' דכן משמע דעת הרמב"ם (ביאת מקדש ט', ו'). וע"ע ברעק"א שהביא מהמשנה למלך (ביאת מקדש ט', י') דנקט בדעת הרמב"ם דגם בשתויי יין ומחוסר בגדים בעינן עבודה תמה. והק' רעק"א, א"כ, באינו רחוק ידים ורגלים, דאינו חייב מיתה אלא בעבודה תמה, מנין לנו זה, רק מג"ש דחוקה חוקה. וכן בשתויי יין, וא"כ היכי אמרי' אי מהתם ה"א וכו', הא אי לא הוי כתיב הך דרשא דוחגרת, לא הי' לימוד במחוסר בגדים דהחיוב מיתה הוא בעבודה תמה, וממילא הי' הדין דשתויי יין חייב מיתה בכל עבודות.**

(ב) **אי מהתם, ה"א ה"מ עבודה דמעכבא כפרה, וכו'- הק' הפנים מאירות, כיון דילפי' דדינו כזר, עד כדי כך דמחלל עבודות שאין חייבין בהן מיתה, כמו שזר מחלל, א"כ מהו הה"א לומר דאין מחלל עבודה שאין מעכב בהן כפרה, הרי כזר הוא, ואם זר מחלל אותה, גם מחוסר בגדים מחלל אותה, וכ' דיש ליישב. וכ הטהרת הקדש דמהאי קרא דאין בגדיהם עליהם לא מצינן למילף אלא דבר שידענו בלא"ה דצריך עכ"פ לכתחלה ללבישת הבגדים, אבל דבר דסד"א שאפי' לכתחלה אין מצוה עליו ללבוש הבגדים, ודאי אין לפסלו מחמת קרא דאין בגדיהם עליהם.**

(ג) **אבל עבודה דלא מעכבא כפרה לא... קמ"ל- כ' השטמ"ק (סוף אות ד') דהא דקתני עבודתו פסולה, לאו דוקא, דהא כיון דלא מעכב כפרה, אין שייך לומר דעבודתו פסולה, אלא הביאור הוא דלאו שפיר עבד. וע"ע בתוספת קדושה דכ' דיתכן לומר דמה דאמרי' דעבודתו פסולה, היינו דאף דאין העבודה מעכב כפרה, מ"מ עבודה זו עצמה**

קרועים הוא מדין מחוסר בגדים, שהבגדים הקרועים כמי שאינם, ומשו"ה חייב מיתה.

(י) **ארי"א"ש, מרושלין כשרין מסולקין פסולין-** יש לעי', ממ"נ, אם ס"ל לשמואל דמדו בד למצוה, א"כ גם מסולקין צריכים להיות כשרים. ואם ס"ל דמדו בד מעכב, א"כ גם מרושלים צריכים להיות פסולים. וע' בהשגות הרמב"ן על סה"מ (לאו קס"ד) דכ' דהפסול של מסולקין הוא משום שהוא מחוסר בגדים, דאין כל גופו לבוש בהבגדי כהונה. ומה דמרושלין אין פסולין משום ייתור בגדים, ע' בקרן אורה (בתוד"ה מסולקין) דכ' דשמואל ס"ל דיתר כמאן דלית' דמי, ונהי דלכתחלה בענין כמדתו, אבל ליכא למיפסל משום ייתור, אבל במסולקין שפיר יש לפסול משום מחוסר בגדים.

(יא) **מאי לאו בהא קמפלגי, מר סבר יתר כמאן דאית' דמי, וכו'-** הק' הצאן קדשים, ודקארי לה מאי קארי לה, הא בהדיא קתני בהדיא ברייתא דאשר תכסה בה מרבה מי שיש לו ה' כנפות. וע"ש מש"כ בזה באריכות. והעולת שלמה כ' דבהה"א סבר הגמ' דמכאן הוי גילוי לכל התורה כולה, ומשני דהיכא דלא גלי לא גלי, ואפשר דקדשים מחולין לא גמרי'.

(יב) **מר סבר יתר כמאן דאיתא דמי, וכו'-** תמה החזון איש (ג', א'), הא ודאי אין שייך לומר דשמואל ס"ל דיתר כמאן דלית' ממש, הרי ודאי אי"ז כמדתו, ולכתחלה אין ללבוש בגד זה. והוא ביאר דנח' בזה, לפי רב, כיון דאינו כמדתו, אי"ז בגד שלו (ויצא דמדו בד מעכב, ומשום דאי"ז הבגד שלו). ולפי שמואל, אף דהיכא דמסולק באמת אי"ז בגד שלו, מ"מ במרושל, כיון דרק העדיף, שפיר נחשב להיות בגד שלו, ומה דאינו כמדתו אינו מעכב. וזה דומה לציצית, דמאן דס"ל דכמאן דליתא, היינו דשפיר נקרא בגד של ד' כנפות, דמה דיש כאן עודף אינה מגרע במה שיש כאן בגד של ד' כנפות (ומה דצריך קרא הוא רק שלא לומר דד' דוקא). [ויוצא דלדבריו לא פסלי רב ושמואל משום חיסור בגדים וייתור בגדים, וכהק' אורה ורמב"ן לעיל, אלא משום דאי"ז בגד שלו.]

(ו) **אבל ייתור לא- ולכאו' יש לעי',** דהא כל היכא דהכהן הדיוט לובש בגדי כהן גדול, הוה ג"כ מחוסר בגדים, שהרי האבנט של הכה"ג לא ה' כהאבנט של הכהן הדיוט, של הדיוט של בוך ושל כה"ג של כלאים, וא"כ לכאו' הוי חסר בגדי עצמו. וכ' השפת אמת **ביומא** (יב:), ליישב קו' אחרת דומה לזה) דכהן הדיוט שלובש אבנט של כה"ג, או כה"ג שלובש אבנטו של כהן הדיוט, אי"ז נחשב מחוסר בגדים, דהא מ"מ הוא לובש באבנט, ולכן לא אכפ"ל מה שהוא של מין אחר [ויש לעי' בזה, הרי מהו אם לובש ממין אחר לגמרי, שאינו לא של כהן הדיוט ולא של כה"ג, האם זה ג"כ כשר, או דלמא עכ"פ צריך להיות בו שם אבנט של בגדי כהונה, וצ"ע].

(ז) **ייתר אחת- פרש"י,** הוסיף עליהם שום בגד בעולם. ומבואר מדברי רש"י דאפי' בבגדי חול איכא פסול דיתור בגדים, ולא רק אם מייתר בגדי כהונה. אולם ע' במרומי שדה דדייק מדברי הרמב"ם (כלי המקדש י', ה') דלא ס"ל כן, שהרי הוא נותן דוגמא ליתור בגדים דהיינו ב' כתנות, ומשמע דרק בכה"ג הוי ייתור בגדים, ולא בבגדי חול.

(ח) **רטי"- פרש"י,** שיש חציצה בגין בשרו להבגד, ובעינן על בשרו. וע' באבן האזל (סוף הל' כלי המקדש) שהביא דמבואר בירושלמי דדין זה דיש פסול של חציצה בין בשרו להבגד, הוא גם אם יש חציצה בין בגד לבגד. אולם הביא דהבית הלוי כ' לדבר פשוט שדין חציצה הוא רק בין בשרו להבגד. וכ' האבן האזל דכן הוא משמע מדברי הרמב"ם, ואולי ס"ל להרמב"ם דמדלא הזכיר כן בבבלי אולי לא ס"ל כן, אולם נתקשה בזה, דמאחר דלא הזכיר בבבלי בפירוש דלא כהירושלמי, למה יפסוק הרמב"ם כנגד הירוש', וע"ש מש"כ להוכיח דהבבלי חולק על הירוש', ומיושב פסק הרמב"ם.

(ט) **או מקורעין- פרש"י,** דלאו בגד הראוי לעבודה, דבעינן לכבוד ולתפארת. אולם ע' בהשגות הרמב"ן על סה"מ (לאו קס"ד), דכ' הרמב"ם שם דכהן שעבד ובגדיו קרועין הרי הוא חייב מיתה, מדכת' ובגדיכם לא תפרומו ולא תמותו, וכ' הרמב"ן דאין דורשין כן מהפסוק, אלא מה שהם חייבין מיתה בבגדים

(יג) לא, דכ"ע כמאן דאיתי' דמי- הק' השפת אמת, א"כ לכאו' התרי ברייתות ק' לשמואל, ואף את"ל דס"ל דפליגי, הו"ל להגמ' לומר דלשמואל ודאי תנאי. ותי' די"ל שמואל סובר דמהא דהחשיב התורה כל כנף של הבגד, צריכים לומר דגם הכנף החמישית חשוב, ולכן אין שייך לומר דכמאן דליתי' דמי. אבל בבגדי כהונה, דבגד א' הוא, לית עלי' שם יתור בגדים כיון דבגד א' הוא, ומה לי דכמאן דאי' דמי, הרי בבגד א' אין שייך יתור בגדים. ורק לרב, דס"ל דמרושלים פסולין משום יתור בגדים, לדעתו סבר הגמ' לומר דתנאי היא, והשיב דכ"ע מודו לו דכמאן דאיתי' דמי, אבל לפי שמואל לא הי' ק' מעיקרא, דאי"ז ענין לסוגיין כלל.

(יד) יש מהן למצוה, יש מהן לעכב- פרש"י, חדשים למצוה, בוץ, שזורים, חוטן כפול ששה לעכב. וע' בלקוטי הלכות (י'; זבח תודה ד"ה יש) שהביא דהרמב"ם (כלי המקדש ח', י"ד) משמע דהדין שצריך להיות כפול ששה רק למצוה מן המובחר הוא, ואינו מעכב.

(טו) לא יחגרו במקום שמזיעין- ע' בלקוטי הלכות (י'; זבח תודה ד"ה לא) שכ' להסתפק אם דין זה הוא לעכב, או רק לנוי כמו חדשים, אבל אינו מעכב. וע"ע בספר הלקוטים בהרמב"ם הוצאת פרנקל (כלי המקדש י', ב') שהביא מהגר"מ בשם הגרי"ז, דחקר בגדר דין זה, האם דין בחגירה בעלמא, אינו יכול להיות במקום הזעה, או דלמא הוי דין במקום האבנט, דמראה מקום הוא דמקום חגירתו אינו במקום זיעה, אבל אינו דין בכל חגירה. וכ' דנפק"מ לענין החשן והאפוד, דגם הם חגורים, האם אצלם אי' דין דאינו יכול להיות במקום זיעה, או לא. וע"ש שהביא מרש"י על התורה (שמות כ"ח, ז'), דכ' דגם בחושן ואפוד אין חוגרין במקום זיעה, אבל כ' דמהרמב"ם כאן לא משמע כן, אלא דדין הוא במקום האבנט.